

Nye linser

– nu også så briller kan undværes

Ligesom vi med alderen kan få gråt hår og rynker, kan vi også få grå stær. Det betyder, at øjets linse i tiltagende grad bliver uklarer og det er en af de hyppigste årsager til synsnedsættelse hos ældre. Grå stær kan dog optræde i alle aldre. Til gengæld kan øjets linse i dag meget let og smertefrit udskiftes med en ny generation multifokale linser, så generende uklarheder i øjet forsvinder samtidigt med, at man får sit normalsyn igen. Det er fx sket for Lars Ingerslev, der som 47-årig efter flere år med dårligt syn har fået nye linser.

• Af Charlotte Søllner Hernø · csh@raskmagasinet.dk

Begyndende eller let grå stær er sjældent til at se og giver ingen symptomer. Men hvis man har udtalt grå stær kan andre se gennem pupillen, at linserne er uklare og grå, og man vil opleve sløret og nedsat syn. Mange bliver også blændet i stærkt sollys, fordi uklarhederne da lyses op. Synsnedsættelsen er især mærkbar om natten og hos mange bliver opfattelsen af farver ændret, så fx hvid synes mere gul. Grå stær er i høj grad et aldersfænomen, men forskellige sygdomme som sukkersyge eller sygdomme, der betyder behandling med binyrebarkhormon kan også resultere i grå stær.

Ny linsetype gør det muligt at slippe for briller

Mod slutningen af 70'erne blev det almindeligt, at man lagde kunstige linser ind i øjet ved grå stær operationer. Traditionelle linser giver et skarpt syn på lang afstand. Til gengæld må patienten ofte anskaffe sig læsebriller for at se på nært hold. I dag er det imidlertid blevet muligt at indoperere en såkaldt multifokal linse, kaldet ReSTOR, der gør det muligt at se skarpt både på kort og lang afstand. Ifølge en stor undersøgelse fra USA og Europa kan 8 ud af 10, der får indopereret en multifokal linse, blive helt fri for at bruge briller – også læsebriller. Til sammenligning kan kun 1 ud

af 10 opereret med en traditionel linse klar sig helt uden briller efter operationen.

Irriterende ikke at kunne se vejskilte og ikke kunne kende folk på gaden

Lars Ingerslev fik i april måned indopereret multifokale linser og fortæller om baggrunden: "Jeg fik konstateret grå stær for et par år siden og i løbet af halvandet år blev mit syn dårligere og dårligere. Jeg udviklede det man kalder tågesyn, hvor det er, som om man kigger igennem en dugget rude. Det var irriterende ikke at kunne se vejskilte og ikke kunne kende folk på gaden. På mit arbejde som bankrådgiver var det frustrerende aldrig at være helt sikker på om dem, der ventede i receptionen nu var de kunder, jeg havde møde med eller bare nogle, der skulle i banken."

Kunne pludselig se alting knivskarpt

Lars Ingerslev var lidt bekymret over udsigten til operation, både fordi det var øjnene, der skulle opereres og fordi han var usikker på, om det ville gøre ondt. Det var imidlertid helt et smertefrit indgreb, der tog omkring et kvarters tid. "Allerede på vej hjem i bilen kunne jeg pludselig se bilernes nummerplader meget skarpere, selvom mine øjne var ret lysfølsomme. Næste morgen var det helt mærkeligt at vågne op og pludselig kunne se alting knivskarpt," forklarer han. "Jeg var til kontrol hos øjenlæge Michael Kjær Hansen dagen efter operationen, hvor jeg fik at vide, at mit syn var 95 % normalt og to dage efter var jeg tilbage på arbejde. Jeg slipper for mine kontaktlinser og har fået mit syn igen som det var for 25 år siden." "Nu bagefter kan jeg godt se, at jeg gik for længe og døjede med dårligt syn. Jeg har haft det rigtig godt, lige siden jeg fik nye linser," siger en glad Lars Ingerslev.

Det er et stort gennembrud

Inden for de seneste år er der sket et stort gennembrud hvad angår linseoperationer. Øjenlæge Michael Kjær Hansen driver Øjenklinikken Skt. Clemens i Århus og er en af landets mest erfarne øjenkirurger med mere end 14.000 øjenoperationer

"Jeg slipper for mine kontaktlinser og har fået mit syn igen, som det var for 25 år siden," siger Lars Ingerslev efter han i april måned fik indopereret multifokale linser.

bag sig. "Indtil for et år siden indopererede vi hovedsageligt de traditionelle linser. Men det er nu ved at gå op for befolkningen, at man kan få de nye typer linser, både hvis man har grå stær eller er over 45 år og gerne helt vil undvære briller."

"Fordelen ved en linseoperation kontra en laseroperation på hornhinden er, at du ved linseoperationen kan blive helt brillefri, hvorimod ved laseroperationen skal du fortsat have læsebriller når du bliver ældre". Det sidste er der ifølge Michael Kjær Hansen mange, der glemmer.

"Teknologien var tidligere ikke god nok, men inden for det sidste år har det været muligt at indoperere multifokale linser, både hvis man har grå stær eller er meget langsynet. Selv hvis man har bygningsfejl, som skyldes skævhed i hornhinden, kan man blive opereret. Det er et stort gennembrud," konkluderer Michael Kjær Hansen.

Fakta!

Grå stær-operation

Ved en grå stær-operation fjerner man øjets naturlige linse via et meget lille hul i øjet, mens man lader linsekapslen sidde tilbage. Teknikken er så forfinet at linsen så at sige suges ud. Den naturlige linse erstattes dernæst med en kunstig linse og den tilbageværende linsekapsel efterlades i øjet og udnyttes til at holde den kunstige linse på plads. Operationen foregår i lokalbedøvelse, er smertefri og såret i øjet er så lille, at øjenlægen sjældent behøver at sy. Indgrebet tager mellem 15 og 20 minutter og man kan tage hjem umiddelbart efter.

Fakta!

Multifokale linser

ReSTOR-linsen er en kunstig linse, der erstatter øjets naturlige linse. Den korrigerer synet både på kort og på lang afstand. Det betyder, at stort set alle patienter kan blive helt fri for briller med denne type linse.